

Wzrost cen artykułów żywnościowych

Tadeusz Plichta
t.plichta@podr.pl

W ostatnich miesiącach obserwujemy skokowy wzrost cen żywności w Polsce. Według analityków wzrost ten wynosi około 250 proc. Na razie, jak twierdzi rząd, wszystko jest pod kontrolą, jednak sama inflacja w maju wyniosła 2,4 proc. NBP chciałby, by ceny wzrosły w tempie 2,5 proc. Według banku to optymalne dla gospodarki. Według wielu ekonomistów presja

inflacyjna narasta, ale jest efektem drożyzny.

W maju ceny były o 5 proc. wyższe niż przed rokiem. Z opublikowanych danych GUS wynika, że ceny warzyw, owoców i mięsa wzrosły najbardziej. Dla przykładu hurtowa cena kapusty jest wyższa niż rok temu o prawie 300 proc., a za cebulę konsumenci płacą 247 proc. więcej. Cena ziemniaków wzrosła o około 80 gr za 1 kg i w połowie czerwca wynosiła około 2,50 zł za kg.

Drogie warzywa to efekt ubiegłorocznych kłopotów rolników

z utrzymaniem upraw w warunkach długotrwałej suszy. Produkcja była mniejsza, więc i zapasów było mniej. Szybciej wyczerpały się zapasy warzyw i podaż silnie spadła. Susza, silne wiatry, przymrozki, a następnie ulewę i grad przyczyniły się do spadku poziomu produkcji.

Bieżący rok również nie sprzyjał wegetacji roślin. Zimna wiosna opóźniła wegetację o 2-3 tygodnie. To z kolei przełożyło się na wzrost cen warzyw. Jak kształtowały się relacje cenowe warzyw w latach 2020-2021, przedstawia tabela.

Tabela. Relacje cenowe warzyw w latach 2020-2021

Produkt	Jednostka	Notowania cenowe z dnia 30.04.2020 r.			Notowania cenowe z dnia 30.04.2021 r.			Zmiana w % w stosunku do 2020 r.
		Cena minimalna (zł)	Cena maksymalna (zł)	Cena przeciętna (zł)	Cena minimalna (zł)	Cena minimalna (zł)	Cena minimalna (zł)	
boczniki	kg	10,00	15,00	14,50	10,00	15,00	14,50	0,00
botwina	pęczek	1,80	2,50	2,30	3,00	4,00	3,50	52,17
buraki ćwikłowe	kg	0,60	1,00	0,80	0,70	1,00	0,85	6,25
buraki ćwikłowe młode	pęczek	2,00	3,00	2,50	3,50	4,50	4,00	60,00
cebula biała	kg	1,30	2,00	1,60	0,85	1,30	1,20	-25,00
cebula biała cukrowa i czosnkowa	kg	2,30	3,00	2,75	1,50	2,50	2,00	-27,27
cebula czerwona	kg	1,50	2,00	1,90	1,70	2,50	2,00	5,26
cebula ze szczypiozem	pęczek	1,20	1,50	1,35	1,85	2,50	2,00	48,15
chrzan	kg	9,00	12,00	11,00	9,00	11,00	10,00	-9,09
cykoria	kg	6,00	9,60	8,00	6,00	9,60	8,00	0,00
kalarepa	szt.	2,00	3,00	2,50	2,00	3,00	2,75	10,00
kapusta biała	kg	0,50	0,80	0,65	1,30	1,75	1,50	130,77
kapusta biała młoda	szt.	4,00	5,00	4,50	5,00	6,50	5,50	22,22
kapusta czerwona	kg	0,80	1,20	1,00	0,90	1,20	1,10	10,00
kapusta kwaszona	kg	3,50	4,50	4,00	3,50	4,00	3,75	-6,25
kapusta pekińska	kg	3,20	4,00	3,50	6,00	8,00	7,00	100,00
kapusta włoska	kg	2,50	3,00	2,75	2,50	3,50	3,00	9,09
koperek	pęczek	1,00	1,50	1,33	1,50	2,00	1,75	31,58
marchew	kg	1,00	1,30	1,10	1,50	1,75	1,60	45,45
marchew premium	kg	1,20	1,60	1,50	1,40	1,85	1,70	13,33
natka pietruszki	pęczek	1,00	1,30	1,10	1,20	1,50	1,33	20,91
ogórki gruntowe	kg	5,50	6,75	6,50	6,00	7,50	7,00	7,69
ogórki kwaszone	kg	5,50	6,50	6,00	6,50	7,50	7,00	16,67
ogórki małosolne	kg	9,00	11,00	10,00	11,00	14,00	12,00	20,00
ogórki spod osłon krótkie	kg	2,50	3,00	2,90	5,50	6,50	6,00	106,90
pieczarki	kg	4,50	6,50	5,50	6,50	8,00	7,50	36,36
pietruska	kg	1,85	2,50	2,20	4,85	6,00	5,85	165,91
pomidory malinowe	kg	5,00	6,66	6,50	5,75	7,00	6,33	-2,62
pomidory spod osłon	kg	3,33	4,33	4,20	5,00	6,00	5,75	36,90

Produkt	Jednostka	Notowania cenowe z dnia 30.04.2020 r.			Notowania cenowe z dnia 30.04.2021 r.			Zmiana w % w stosunku do 2020 r.
		Cena minimalna (zł)	Cena maksymalna (zł)	Cena przeciętna (zł)	Cena minimalna (zł)	Cena minimalna (zł)	Cena minimalna (zł)	
pory	kg	3,00	3,50	3,30	6,00	8,50	8,00	142,42
rabarbar	kg	6,50	8,00	7,50	8,00	10,00	9,00	20,00
rzodkiew biała podłużna	kg	2,75	3,50	3,30	2,40	3,00	2,50	-24,24
rzodkiewka	pęczek	1,75	2,20	2,00	0,80	1,60	1,20	-40,00
sałata karbowana	szt.	2,00	2,50	2,20	3,00	4,00	3,60	63,64
sałata masłowa	szt.	2,00	2,50	2,20	3,00	3,90	3,30	50,00
selery	kg	1,80	2,50	2,10	2,00	2,75	2,30	9,52
szczypiorek	pęczek	0,66	1,00	0,86	0,76	1,00	0,86	0,00
szparagi	kg	16,00	24,00	22,00	30,00	40,00	35,00	59,09
szpinak	kg	5,00	6,00	5,50	9,50	12,00	11,00	100,00
włoszczyzna	szt.	3,00	4,00	3,00	3,50	4,50	4,00	33,33
ziemniaki	kg	1,00	1,50	1,20	0,33	0,50	0,46	-61,67

Ceny pomidorów i ogórków w ostatnich tygodniach spadły do poziomu akceptowalnego, czyli odpowiednio do ok. 4-5 zł za kg ogórków, 5-6 zł za kg pomidorów czerwonych. Bardzo tanie, jak na tę porę roku są rzodkiewki - ok. 1-1,33 zł za pęczek. Z drugiej strony, bardzo droga jest np. sałata masłowa, która kosztuje ponad 3 zł za główkę. Spóźnione jest pojawienie się np. młodych ziemniaków. W ciągu ostatnich 10 lat o tej porze roku dostępna była odmiana Irga, która uprawiana jest w tunelach. Dziś jej po prostu nie ma. Zimna wiosna, opóźniona o ok. dziesięć dni w stosunku do lat ubiegłych, przyczyniła się do znacznych opóźnień w podaży niektórych produktów. Tegoroczne ceny nowalijek są wyższe niż w roku ubiegłym o kilka procent, ale warto podkreślić, że też nastąpił gwałtowny wzrost cen pomidorów, za które trzeba teraz zapłacić 5,85 zł/kg. W przypadku kapusty jest to 1,5 zł/kg (w 2020 r. było to 0,65 zł), ogórków - 6 zł/kg (w 2020 r. - 2,90 zł), zaś buraków ćwikłowych młodych - 4 zł/kg (przed rokiem 2,50 zł).

Niezależnie od stosowanej technologii, pogoda (temperatura, nasłonecznienie) ma wpływ na wielkość, jakość oraz koszty produkcji (np. wyższe zużycie energii). W tym roku opóźniona wegetacja (w zależności od regionu od 2 do 3 tygodni) miała wpływ na produkcję. Obecnie na rynek wchodzi pierwsze większe partie warzyw krajowych z tegorocznej produkcji pod osłonami. Stosunkowo duży popyt, czyli zainteresowanie konsumentów świeżymi krajowymi

warzywami (np. rzodkiewką, sałatą, kapustą białą, pekińską, botwiną czy wreszcie fasolką szparagową) wpłynął na wysokie ceny sprzedaży.

Ceny otrzymywane za tegoroczną kapustę białą obniżyły się tylko w ciągu kilku dni z 5,0-6,0 zł/szt. do 3,0-4,0 zł/szt. obecnie. Podobnie było z kapustą pekińską. W sprzedaży są też ubiegłoroczne warzywa, np. kapustne, cebula, korzeniowe (marchew, pietruszka), których ceny w ostatnich tygodniach również wzrosły w mniejszym bądź większym zakresie, co również wynika m.in. z opóźnienia sezonu.

Mniejsze dostawy tegorocznej produkcji skutkują wyższym zainteresowaniem ubiegłorocznymi warzywami z przechowalni i chłodni. Na rynku, i to nie tylko w sieciach handlowych, znajduje się wiele importowanych warzyw z południa, które konsumenci kupują często bez wiedzy o pochodzeniu. Warto sprawdzać nie tylko skład produktów żywnościowych, ale też pochodzenie warzyw i owoców i podejmować świadome decyzje zakupowe.

Karolina Załuska, analityk rynku rolno-spożywczego banku BNP Paribas BP, zwraca uwagę, że nie tylko w Polsce mamy problem z chłodną wiosną. Hiszpanie mieli problem z frontem Filomena, który na przełomie stycznia i lutego zniszczył bądź uszkodził część upraw i to nie tylko na polu. Doszło również do zniszczeń tuneli foliowych.

Z kumulacji tych dwóch czynników wynika, że ceny kalafiorów,

sałaty, cukinii, bakłażanów, papryki, rzodkiewki, pomidorów i innych nowalijek będą przez dłuższy czas na wysokim poziomie. Na spadki cen trzeba będzie poczekać. Kluczową rolę nadal będzie odgrywać pogoda. Obecnie w całym rolnictwie widać duże spowolnienie wegetacji roślin.

Na skutki zawirowań pogodowych w UE zwracają uwagę także sadownicy. Już na początku roku fale mrozów pozostawiły ślady w sadach. Wahania temperatur co roku wpływają na ilość i jakość urodzaju drzew i krzewów owocowych rolnicy mierzą się obecnie z jedną z największych katastrof pogodowych. W niektórych rejonach straty w plonach wynoszą aż 100 proc. Nie pomogły też działania chorwackich sadowników, którzy próbowali uchronić swoje sady przed niekorzystnymi warunkami pogodowymi. Mimo usilnych starań i wykorzystywania nowoczesnych metod ochrony przed mrozem, wielu roślin nie udało się uratować. Przez minusowe temperatury ucierpiał również sektor owoców we Włoszech. Właściciele, aby uchronić swoje drzewa od przymrozków i podnieść temperaturę w sadach, rozpalali nawet ogniska, jednak włoscy sadownicy są zgodni – szkody były i są nieuniknione. Sytuacja ta dotyczy także polskich producentów-sadowników.

Należy jednoznacznie stwierdzić - bieżący rok nie sprzyja zarówno producentom warzyw, jak i owoców. ■

